

POSTANOWIENIE

30 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 grudnia 2024 r. w Warszawie
zażaleń R.T.R. z 19 marca 2024 r. i z 16 kwietnia 2024 r.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach
z 8 marca 2024 r., V Ca 383/23,
w sprawie z wniosku H.R.
z udziałem R.T.R.
o podział majątku wspólnego,

- 1) uchyla zaskarżone postanowienie,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach odrzucił skargę kasacyjną uczestnika R.T.R. od postanowienia tego Sądu z 2 listopada 2023 r. zmieniającego postanowienie wstępne Sądu Rejonowego w Łukowie z 16 lutego 2023 r. ustalające skład majątku wspólnego wnioskodawczyni H.R. i uczestnika, w ten sposób, że uwzględniając apelację wnioskodawczyni w punkcie 1 tylko w zakresie zapisu „oraz udział w 1/2 części we współwłasności nieruchomości (szczegółowo opisanej w sentencji) - który nabyty został na podstawie umowy o

wykonaniu prawa pierwokupu z 4 stycznia 2001 r. przez H.R.” i nadał mu brzmienie „oraz ustalić, że w skład majątku wspólnego H.R. i R.T.R. nie wchodzi udział ½ we współwłasności nieruchomości (szczegółowo opisanej w sentencji), który nabyty został na podstawie oświadczenia H.R. o wykonaniu prawa pierwokupu z 4 stycznia 2001 r. oraz oddalił apelację uczestnika w całości.

Sąd Okręgowy wskazał, że skarga kasacyjna uczestnika, po pierwsze podlega odrzuceniu, jako niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 519¹ § 2 k.p.c.) niższą niż 150 000 zł. Wprawdzie uczestnik w skardze kasacyjnej określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 320 000 zł, jednak wartość ta wynosi w rzeczywistości 50 000 zł, jak w apelacji uczestnika. Dotyczyła ona bowiem składników majątku wspólnego nie objętego pierwotnym wnioskiem, zatem mimo określenia w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia tak jak we wniosku i z odwołaniem się do niego, nie było podstaw do wszczynania w tym zakresie procedury naprawczej i usuwania braków formalnych apelacji, skoro uczestnik był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a w sprawie nie doszło jeszcze do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości.

Po drugie, zdaniem Sądu Okręgowego skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, ponieważ reprezentujący uczestnika przed Sądami obu instancji pełnomocnik z urzędu nie był umocowany do wniesienia w jego imieniu skargi, jak i jego reprezentowania w postępowaniu kasacyjnym. Zgodnie bowiem z art. 91 pkt 1 w zw. z art. 118 § 1 k.p.c. w brzmieniu z daty ustanowienia pełnomocnika pełnomocnictwo procesowe nie obejmowało z mocy samego prawa uprawnienia do złożenia w imieniu uczestnika skargi kasacyjnej.

Od powyższego rozstrzygnięcia zażalenia z dnia 19 marca 2024 r. i z dnia 16 kwietnia 2024 r. wniósł pełnomocnik z urzędu uczestnika R.T.R., wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz przyznanie kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 519¹ § 2 k.p.c., 368 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 91 pkt 1 k.p.c., w brzmieniu wprowadzonym ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz

niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614 – dalej: „ustawa nowelizująca z 9 marca 2023 r.”), która weszła w życie 1 lipca 2023 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenia zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do podstawy rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego uznającej niedopuszczalność skargi kasacyjnej uczestnika, z uwagi na to, że reprezentujący go przed Sądami obu instancji pełnomocnik z urzędu nie był umocowany do wniesienia w jego imieniu skargi kasacyjnej.

Poza sporem pozostaje, że pełnomocnik z urzędu został uczestnikowi ustanowiony postanowieniem Sądu Rejonowego w Łukowie z 3 listopada 2016 r. bez ograniczenia zakresu umocowania (k. 70) i został nim wyznaczony adwokat Ł. S. (k. 75), który reprezentował uczestnika przed Sądami obu instancji. Pełnomocnik w terminie złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie odpisu postanowienia Sądu drugiej instancji wraz z uzasadnieniem (k. 485), a następnie w terminie złożył w imieniu uczestnika skargę kasacyjną (k. 507 - 516), zakładając, że wobec ustawowych zmian zakresu umocowania pełnomocników z urzędu, był w dacie wniesienia skargi umocowany do dokonania tej czynności, co zostało wprost wyartykułowane w części wstępnej skargi (k. 507).

Nie budzi żadnych wątpliwości, że w stanie prawnym obowiązującym w dacie ustanowienia na rzecz uczestnika pełnomocnika z urzędu i przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z 9 marca 2023 r. zakres umocowania pełnomocnika z urzędu nie obejmował uprawnień do wniesienia skargi kasacyjnej i reprezentacji uczestnika w postępowaniu kasacyjnym.

Zgodnie bowiem z art. 118 § 2 k.p.c. w ówczesnym brzmieniu adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd był zobowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynikało, że obowiązek zastępowania strony ustawał wcześniej. Z orzecnictwa Sądu Najwyższego wynikało natomiast, że pełnomocnictwo procesowe (art. 91 k.p.c.), nie obejmuje z mocy samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym (zob. uchwała składu siedmiu

sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, (OSNC 2008, nr 11, poz. 122).

Stan prawny w tym zakresie uległ diametralnej zmianie z dniem 1 lipca 2023 r. Na mocy ustawy nowelizującej z 9 marca 2023 r. adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę w zakresie wynikającym z art. 91 k.p.c., chyba, że z postanowienia sądu wynika, że obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej (art. 118 § 2 k.p.c.). Jednocześnie zgodnie z art. 91 pkt 1 k.p.c. pełnomocnictwo procesowe obejmuje z mocy prawa umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, nie wyłączając między innymi skargi kasacyjnej czy skargi o wznowienie postępowania.

Na tle tej regulacji wątpliwość budzi, czy zakres umocowania pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla strony przed 1 lipca 2023 r. wyznacza art. 118 § 2 k.p.c. w brzmieniu przed czy po wejściu w życie ustawy nowelizującej z 9 marca 2023 r. Jego rozstrzygnięcie utrudnia brak szczegółowych przepisów intertemporalnych odnoszących się wprost do tego, czy zakres pełnomocnictwa z urzędu z dniem 1 lipca 2023 r. uległ z mocy ustawy rozszerzeniu, czy też jest on określany przez uprzednio obowiązujące w tym przedmiocie przepisy.

Przyjąć należy, że zakres umocowania pełnomocnika z urzędu - o ile jego obowiązek zastępowania strony nie został przez sąd ograniczony – wyznacza stan prawny obowiązujący w dacie jego ustanowienia.

Sąd rozpoznając wniosek strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu przed 1 lipca 2023 r. oraz dokonując oceny, czy jego udział w sprawie jest potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.) i czy jego obowiązek zastępowania strony powinien ustać wcześniej, kierował się przepisami obowiązującymi w dacie ustanowienia pełnomocnika. Zakładał zatem – o ile z postanowienia nie wynikało nic innego, że będzie on reprezentował stronę do prawomocnego zakończenia postępowania. Automatyczne rozszerzenie zakresu umocowania pełnomocnika z urzędu kolidowałoby zatem z źródłem tego umocowania uzależnionym od oceny sądu potrzeby jego ustanowienia, możliwości finansowych strony sfinansowania pomocy prawnej z urzędu na wszystkich etapach postępowania, a także ingerowałoby w uprawnienia sądu do ograniczenia zakresu pełnomocnictwa.

Uzyskanie nieodpłatnej pomocy prawnej jest każdorazowo poprzedzone orzeczeniem sądu, kierującego się sytuacją materialną i życiową strony, potrzebą ustanowienia pełnomocnika oraz stanem prawnym obowiązującym w dacie wydawania orzeczenia w tym przedmiocie. Uznanie, że na skutek ustawowych zmian zakresu umocowania pełnomocników z urzędu dochodzi do automatycznego rozszerzenia zakresu uzyskanej przez stronę postanowieniem sądu pomocy prawnej z urzędu, a zatem zwiększenia zakresu obowiązków pełnomocnika z urzędu, mogłoby prowadzić do korzystania z tego uprawnienia mimo braku weryfikacji przez sąd takiej potrzeby.

Ponadto, ustanowienie adwokata lub radcy prawnego jest jednoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego (art. 118 § 1 k.p.c.), co oznacza, że zakres tego pełnomocnictwa był taki, jaki wynikał z art. 118 § 1 k.p.c. w dacie wydania postanowienia sądu, chyba że sąd ograniczył zakres pełnomocnictwa wskazując, że obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej. Strona, której wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu uwzględniono bez wskazania, że obowiązek jej zastępowania ustanie wcześniej mogła zatem zakładać, że pełnomocnik będzie ją reprezentował do prawomocnego zakończenia postępowania, nie mając uprawnienia do wniesienia skargi kasacyjnej czy skargi o wznowienie postępowania. Na nic innego się w istocie - składając wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu - nie godziła, skoro czyniła to w poprzednim stanie prawnym, a sąd nie mógł rozszerzyć zakresu działania pełnomocnika z urzędu bez wniosku strony. Rozszerzenie zakresu tego umocowania z mocy ustawy nowelizującej mogłoby się zatem odbyć poza percepcją strony.

Oceny tej nie zmienia reguła międzyczasowa zawarta w art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej z której wynika, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Przyjęcie na tej podstawie, że pełnomocnik ustanowiony przed 1 lipca 2023 r. uzyskuje uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej należy odrzucić jako mogące pozostawać w sprzeczności zarówno z intencją strony, która składała wniosek o przyznanie pomocy prawnej z rządu jak i sądu, który ustanowił pełnomocnika z urzędu. Wprawdzie źródłem pełnomocnictwa z urzędu jest czynność procesowa sądu, a nie oświadczenie

mocodawcy, jednak skutek tej czynności jest równoznaczny z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego, którego zakres został oznaczony w postanowieniu sądu lub przepisach ustawy obowiązujących w dacie wydania postanowienia. Taki też jest zakres obowiązków pełnomocnika, które muszą korespondować z zakresem jego umocowania i które wyznacza ustawa obowiązująca w dacie wydania przez sąd postanowienia o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu.

Ocenę tę wspiera art. 20 ustawy nowelizującej, z którego wynika, że w sprawach wszczętych i nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują moc czynności dokonane zgodnie z dotychczasowymi przepisami. Oznacza to, że postanowienie o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu zachowało swoją skuteczność w takim zakresie w jakim to wynikało ze stanu prawnego obowiązującego w dacie jego wydania.

Dostrzeżenia także wymaga, że w orzecznictwie przeważa stanowisko, iż zmiana zakresu pełnomocnictwa procesowego wynikająca z nowego brzmienia art. 91 pkt 1 k.p.c. znajduje zastosowanie jedynie do pełnomocnictw procesowych udzielonych po dniu jej wejścia w życie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., III CZ 238/23, niepubl. i z 27 czerwca 2024 r., III CZ 99/24, niepubl. oraz zarządzenia Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2024 r., I PSK 59/24; z 8 maja 2024 r., I PUNP 5/24 oraz z 18 kwietnia 2024 r., II PSK 42/24).

Zaskarżone orzeczenie podlega jednak uchyleniu, z tego względu, że Sąd Okręgowy nie wdrożył postępowania naprawczego, mającego na celu usunięcie przez pełnomocnika braku formalnego skargi kasacyjnej poprzez przedłożenie pełnomocnictwa do reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym (art. 398⁶ § w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c.). Wolą uczestnika może być bowiem udzielenie dotychczas reprezentującemu go z urzędu adwokatowi pełnomocnictwa wniesienia skargi kasacyjnej oraz złożenie w terminie biegnącym na usunięcie braków formalnych skargi wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do zastępowania go w postępowaniu kasacyjnym - co może skutecznie usunąć braki formalne skargi. Przed umożliwieniem skarżącemu usunięcia braków formalnych skargi, jej odrzucenie było zatem przedwczesne.

Dalszy tok postępowania wykazał trafność tego rozumowania, skoro uczestnik złożył wniosek ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z 2 listopada 2023 r. Sąd oddalił jednak ten wniosek, skoro uprzednio odrzucił skargę kasacyjną uczestnika (k. 553 i k. 578-582). Ustanowił jednak dla uczestnika pełnomocnika z urzędu do wniesienia zażalenia na postanowienie z 8 marca 2024 r. (k. 553), czego efektem jest złożenie kolejnego zażalenia z 16 kwietnia 2024 r. od postanowienia Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi kasacyjnej (k. 570 – 576).

Uchylenie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej i spoczywający na Sądzie Okręgowym obowiązek wezwania jej autora do usunięcia braków formalnych skargi przez złożenie pełnomocnictwa udzielonego przez uczestnika do złożenia skargi kasacyjnej i reprezentacji uczestnika w postępowaniu kasacyjnym otwiera możliwość udzielenia przez uczestnika wnoszącemu skargę pełnomocnikowi pełnomocnictwa oraz złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do jego reprezentowania w postępowaniu kasacyjnym. Nie ma bowiem wątpliwości, że skarga kasacyjna została złożona w terminie, z zachowaniem przymusu adwokackiego, ale bez umocowania (k. 507-516).

Przedwczesne jest także stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie w jakim Sąd ten stwierdził, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna od postanowień sądu drugiej instancji orzekających, co do istoty sprawy jest dopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 150.000 zł.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w sprawach działowych, do których należą sprawy o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, wartością przedmiotu zaskarżenia nie jest wartość całego dzielonego majątku, ale wartość interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału w majątku wspólnym uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną nawet, gdy

orzeczenie zaskarżono w całości (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl.). Wyjątek od tej zasady zachodzi, gdy skarżący podważa zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60; z 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06, niepubl.; z 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08, niepubl.; z 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl.; z 1 czerwca 2011 r. II CZ 27/11, niepubl.; i z 18 marca 2015 r., I CZ 22/15, niepubl.).

W skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona na kwotę 320 000 zł. Pełnomocnik skarżącego wyjaśnił przy tym, że w apelacji nie wskazywał wartości przedmiotu zaskarżenia, lecz wartość przedmiotu sporu wskazaną we wniosku, co miało wynikać ze specyfiki postanowienia wstępnego i nie był wzywany do usunięcia braków formalnych apelacji w tym zakresie. Z kolei wniosek nie obejmował nieruchomości lub udziałów w nieruchomości, których dotyczy skarga kasacyjna, a które wycenia na kwotę 320 000 zł (k. 507).

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl.; z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl.; z 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, niepubl.; z 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, niepubl.; z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl.; i z 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl.).

Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej (art. 398²¹ w związku z art. 368 § 2 k.p.c.) nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż w apelacji. W sytuacji, gdy strona składała apelację od postanowienia Sądu pierwszej instancji, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną może jedynie odpowiadać wartości przedmiotu

zaskarżenia wskazanej w apelacji, o ile nie została ona uwzględniona w całości, nie jest natomiast możliwe określenie jej na kwotę wyższą.

Założenie to może jednak podlegać wyjątkom między innymi w sytuacjach, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w apelacji wadliwie lub doszło do modyfikacji żądania pozwu w ramach art. 383 k.p.c. ewentualnie gdy sąd drugiej instancji orzekł z naruszeniem tego przepisu lub uwzględnił apelację strony przeciwnej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2014 r., III CZ 11/14, niepubl.; z 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl.; z 30 maja 2007 r., IV CSK 120/07, niepubl.; z 22 kwietnia 2002 r., UZ 11/02, OSNP – wkł. 2002, nr 17, poz. 7; z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18, OSNC-ZD 2019, nr C, poz. 39; z 18 grudnia 1996 r. I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42; z 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162; i z 7 kwietnia 2017 r., V CZ 26/17, niepubl.).

W realiach rozpoznawanej sprawy – wbrew stanowisku Sądu Okręgowego – zaistniała jednak sytuacja otwierająca możliwość ponownego badania wartości przedmiotu sporu na etapie postępowania kasacyjnego i umożliwiającą skarżącemu wskazanie tej wartości w sposób odbiegający od wartości przedmiotu sporu oznaczonej we wniosku i wartości przedmiotu zaskarżenia określonego w apelacji.

Wynika to przede wszystkim z faktu, że wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona w apelacji na kwotę 50 000 zł została określona wadliwie, odpowiada ona bowiem - co wynika wprost z jej treści (k. 456) - wartości przedmiotu sprawy wskazanej przez wnioskodawczynię we wniosku, który obejmował jedynie część majątku wspólnego (k. 2-6). Z przebiegu postępowania wynika natomiast, że wniosek w zakresie mających wchodzić w skład majątku wspólnego składników uległ rozszerzeniu, bez wskazywania ich wartości (k. 252), a postępowanie apelacyjne dotyczy także składników nie objętych pierwotnym wnioskiem.

Skoro uczestnik w swej apelacji skarżył oddalenie jego wniosku o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodziły udziały we współwłasności nieruchomości szczegółowo opisanych w punkcie drugim postanowienia Sądu Rejonowego w Łukowie z 16 lutego 2023 r. (k. 442 w zw. z k. 456-460), które nie zostały objęte pierwotnym wnioskiem, to nie budzi wątpliwości, że wskazana przez niego

w apelacji wartość przedmiotu sprawy, powielająca wartość wskazaną w pierwotnym wniosku została określona błędnie, nie pozostawała bowiem w związku z jego rzeczywistym interesem w zaskarżeniu tego orzeczenia. Akceptowanie tej wadliwości na etapie postępowania kasacyjnego nie przekonuje, skoro skarżący nie był wzywany do usunięcia braków apelacji w tym zakresie.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł także, że interes uczestnika w zaskarżeniu postanowienia tego Sądu z 2 listopada 2023 r. nie ogranicza się do oddalenia jego apelacji (punkt II), skoro Sąd Okręgowy uwzględnił apelację wnioskodawczynie (punkt I), a w skardze kasacyjnej uczestnik zaskarżył postanowienie w całości, a zatem także w zakresie uwzględniającym apelację wnioskodawczynie (k. 507). Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji uczestnika nie może zatem, także z tej przyczyny, być identyfikowana z wartością przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego, a kwestii tej Sąd Okręgowy nie badał.

W konsekwencji przed prawidłowym ustaleniem wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego odrzucenie skargi kasacyjnej uczestnika z tej przyczyny było przedwczesne.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie (art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ oraz w zw. z art. 391 § 1 i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

[A.T.]

[a.ł.]

